

Anonymiserad version

Översättning

C-54/23 – 1

Mål C-54/23

Begäran om förhandsavgörande

Datum för ingivande:

3 februari 2023

Domstol som begär förhandsavgörande:

Bundesgerichtshof (Tyskland)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

10 januari 2023

Klagande:

WY

Motpart:

Laudamotion GmbH

Ryanair DAC

BUNDESGERICHTSHOF

BESLUT

[utelämnas]

[utelämnas]:
10 januari 2023
[utelämnas]

i målet

WY, [utelämnas] Düsseldorf,

klagande,

[utelämnas]

SV

mot

1. Laudamotion GmbH, [utelämnas] Schwechat (Österrike),

motpart,

2. Ryanair DAC, [utelämnas] Dublin (Irland),

motpart

[utelämnas]

[utelämnas]

har tionde avdelningen för civilmål vid Bundesgerichtshof (Högsta domstolen, Tyskland), efter muntlig förhandling den 10 januari 2023, [utelämnas] fattat följande beslut:

Målet förklaras vilande.

Följande frågor hänskjuts med stöd av artikel 267 FEUF till Europeiska unionens domstol för förhandsavgörande beträffande tolkningen av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 261/2004 av den 11 februari 2004 om fastställande av gemensamma regler om kompensation och assistans till passagerare vid nekad ombordstigning och inställda eller kraftigt försenade flygningar och om upphävande av förordning (EEG) nr 295/91 (EUT L 46, s. 1 och följande sidor):

1. Är det generellt uteslutet att en passagerare ska ha rätt till kompensation enligt artiklarna 5, 6 och 7 i förordning nr 261/2004 på grund av att en flygning försenats med mer än tre timmar, när passageraren vid en befarad kraftig försening reser med ett av honom eller henne själv bokat ersättningsflyg och därigenom når den slutliga bestämmelseorten med en försening på mindre än tre timmar, eller kommer en rätt till kompensation under alla omständigheter i fråga i denna situation om det redan före den tidpunkt då passageraren senast måste infinna sig för incheckning med tillräcklig säkerhet stod klart att den slutliga bestämmelseorten skulle nås med en försening på mer än tre timmar?
2. För det fall att fråga 1 ska besvaras i den sistnämnda betydelsen: Är det en förutsättning för att en rätt till kompensation ska föreligga enligt artiklarna 5, 6 och 7 i förordning nr 261/2004 på grund av att en flygning försenats med mer än tre timmar i ovannämnda situation, att passageraren i enlighet med artikel 3.2 a i nämnda förordning finner sig för incheckning i tid?

Skäl

- 1 I.Klaganden har väckt talan om kompensation enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 261/2004 av den 11 februari 2004 om fastställande av gemensamma regler om kompensation och assistans till passagerare vid nekad ombordstigning och inställda eller kraftigt försenade flygningar och om upphävande av förordning (EEG) nr 295/91 (EUT L 46, s. 1)(nedan kallad förordningen om flygpasagerares rättigheter) mot den första motparten.
- 2 Klaganden bokade en flygning från Düsseldorf till Palma de Mallorca och tillbaka med den andra motparten. Den första motparten var det lufttrafikföretag som skulle utföra flygningen. Avgångsdatum för den utgående flygningen var den 31 oktober 2019. Avgången försenades med sex timmar. Motparten erbjöd inte klaganden ett tidigare ersättningsflyg. På grund av ett möte på bestämmelseorten bokade klaganden själv ett ersättningsflyg och ankom till Palma med en försening som uppgick till mindre än tre timmar.
- 3 Klaganden har hävdade att han infann sig i tid för incheckning och att han där informerades om förseningen av den första motparten.
- 4 Klaganden har av den första motparten begärt kompensation till ett belopp om 250 euro och ersättning för de kostnader för juridiskt bistånd som uppkommit före det rättsliga förfarandet och av den andra motparten genom en talan inom ramen för vilken flera yrkanden framställdes som prövas successivt begärt information om det skattebelopp som inte förbrukats och betalning av det belopp som följer av den informationen. Genom deldom förpliktade Amtsgericht (distriktsdomstol) den andra motparten att tillhandahålla information, och ogillade talan mot den första motparten.
- 5 Appellationsdomstolen ogillade klagandens överklagande av beslutet att delvis ogilla talan. I sitt överklagande vid Bundesgerichtshof (Högsta domstolen) för vilket appellationsdomstolen beviljade prövningstillstånd, har klaganden vidhållit sin talan i första instans mot den första motparten. Den första motparten har bestritt överklagandet.
- 6 II. Appellationsdomstolen fann att den första motparten inte var skyldig att betala någon kompensation enligt artiklarna 5.1 c och 7.1 i förordningen om flygpasagerares rättigheter, trots att den flygning som företaget utförde hade en försenad ankomst som översteg tre timmar. Klaganden infann sig inte för ombordstigning på denna flygning och ankom till den slutliga bestämmelseorten med mindre än tre timmars försening. Den omständigheten att klaganden själv ordnade ersättningsflygningen saknar relevans. Klaganden befann sig inte heller i en sämre situation än om han hade stigit ombord på den första motpartens flygning. Under de förutsättningar som föreskrivs i 280 § 1, 281 § 1 och 3 samt 281 § i Bürgerliches Gesetzbuch (den tyska civillagen) (nedan kallad BGB), kan han kräva ersättning för kostnaden för den ersättningsflygning som han själv bokade.

- 7 III. Utgången i målet vid den nationella domstolen beror på tolkningen av artiklarna 3.2, 5.1c och 7.1 i förordningen om flygpassagerares rättigheter.
- 8 1. Enligt EU-domstolens praxis har passagerare rätt till kompensation enligt artikel 5.1 c jämförd med artikel 7.1 i förordningen om flygpassagerares rättigheter om de vid ankomsten till sin slutliga bestämmelseort drabbas av tidsspillan på tre timmar eller mer (se enbart EU-domstolens dom av den 19 november 2009, C-402/07 och C-432/07, Sturgeon, [utelämnas] punkterna 61 och 69, dom av den 23 oktober 2012, C-581/10 och C-629/10, Nelson, [utelämnas] punkt 37, och EU-domstolens beslut av den 12 november 2020, C-367/20, KLM, [utelämnas] punkt 27).
- 9 2. Utifrån denna utgångspunkt talar mycket för att det inte föreligger någon skyldighet att betala kompensation om passageraren vid en befarad kraftig försening stiger ombord på ett ersättningsflyg som han eller hon själv har bokat och därmed ankommer till den slutliga bestämmelseorten med en försening som understiger tre timmar.
- 10 a) Enligt EU-domstolens praxis är passagerare som begär kompensation för en kraftigt försenad flygning i princip inte skyldiga att genom boardingkortet styrka att de varit närvarande vid incheckningen för nämnda flygning, det kan emellertid förhålla sig annorlunda om det visas att dessa passagerare inte har transporterats på den flygning som försenats (EU-domstolens dom av den 24 oktober 2019, C-756/18, easyJet, [utelämnas] punkt 33 och följande punkter).
- 11 Detta bör bygga på antagandet att en rätt till kompensation på grund av kraftig försening i princip endast tillkommer sådana passagerare som har stigit ombord på den berörda flygningen och som faktiskt har ankommit till den slutliga bestämmelseorten med en försening på mer än tre timmar.
- 12 b) Detta antagande är förenligt med de grundläggande överväganden ur vilka EU-domstolen härleder den kompensationsskyldighet som inte uttryckligen föreskrivs i förordningen vid kraftig försening vid ankomsten.
- 13 EU-domstolen grundar denna rättsföljd bland annat på unionsrättsliga principen om likabehandling, enligt vilken lika situationer inte får behandlas olika och olika situationer inte får behandlas lika, såvida det inte finns sakliga skäl för en sådan behandling. EU-domstolen anser i detta avseende att den omständigheten att passagerare på kraftigt försenade flygningar och passagerare vid inställda flygningar befinner sig i situationer som är jämförbara när det gäller den kompensationen som föreskrivs i förordningen, i den mån dessa passagerare drabbas av en liknande olägenhet, det vill säga en tidsspillan som uppgår till tre timmar eller mer i förhållande till den tidtabellsenliga ankomsttiden, är avgörande i detta avseende (EU-domstolens dom av den 19 november 2009, C-402/07 och C-432/07, Sturgeon, [utelämnas] punkt 50 och följande punkter, och dom av den 23 oktober 2012, Nelson, C-581/10 och C-629/10 [utelämnas]).

- 14 Den omständigheten som kräver likabehandling förutsätter därför i princip att de berörda passagerarna faktiskt ankom till den slutliga bestämmelseorten med en försening på mer än tre timmar. Av detta kan slutsatsen dras att det, för att en rätt till kompensation ska anses föreligga, inte är tillräckligt att en flygpassagerare skulle ha drabbats av en sådan försening vid ett hypotetiskt orsakssamband.
- 15 c) Mot den bakgrunden kan den omständigheten att lufttrafikföretaget har åsidosatt sin skyldighet att erbjuda en ersättningsflygning, med vilken en försening kunde ha undvikits, inte i sig leda till en annan bedömning.
- 16 aa) Enligt EU-domstolens praxis är en av de åtgärder som ett lufttrafikföretag måste vidta vid förseningar eller inställda flygningar att erbjuda passageraren en alternativ möjlighet till ombokning på en annan direkt eller icke direkt flygning som utförs av det berörda lufttrafikföretaget eller ett annat lufttrafikföretag och som anländer med mindre försening än det berörda lufttrafikföretagets påföljande flygning, eller med mindre genomförandet av en sådan ombokning skulle ha inneburit orimliga uppföringar för lufttrafikföretaget med hänsyn till dess kapacitet vid den relevanta tidpunkten (EU-domstolens dom av den 11 juni 2020, C-74/19, LE/TAP, [utelämnas] punkt 61, BGH, dom av den 6 april 2021, XZR 11/20, [utelämnas] punkt 41).
- 17 Ett åsidosättande av denna skyldighet ger emellertid inte i sig någon rätt till kompensation enligt artikel 7.1 i förordningen om flygpassagerares rättigheter. Nämda skyldighet tjänar visserligen syftet att i möjligaste mån undvika en inställning eller en försening av flygningen men enligt förordningen föreligger en rätt till kompensation emellertid endast vid en tidsspillan på minst tre timmar.
- 18 bb) En rätt till kompensation i sådana situationer borde inte kunna härledas ur principen om likabehandling enbart på grund av att ett åsidosättande av en skyldighet till ombokning till en annan flygning också kan medföra olägenheter för passagerarna.
- 19 I förordningen föreskrivs en rätt till ersättning enligt artikel 7.1 inte för varje slags olägenhet, utan endast för en situation som kännetecknas av en tidsspillan på till minst tre timmar. Denna regel kan inte genom principen om likabehandling överföras till situationer där en sådan tidsspillan inte har inträffat.
- 20 EU-domstolen har sålunda slagit fast att även om den omständigheten att reservationen för en (den första) av de flygningar som resan består av ändras medför en olägenhet för den berörda passageraren, kan denna emellertid i vart fall inte anses vara ”allvarlig” i den mening som avses i förordningen när passageraren ändå ankommer till sin slutliga bestämmelseort med den andra flygningen av den bokade resan med en försening på mindre än tre timmar (EU-domstolens dom av den 30 april 2020, C-191/19, Air Nostrum, [utelämnas] punkt 32).
- 21 3. En annan bedömning skulle emellertid kunna vara nödvändig åtminstone i sådana situationer där det, redan före den tidpunkt då passageraren senast måste

infinna sig för incheckning med tillräcklig säkerhet, stod klart att den slutliga bestämmelseorten skulle nås med en försening på tre timmar eller mer.

- 22 Vid inställd flygning föreligger enligt artikel 5.1 c i förordningen om flygpassagerares rättigheter en rätt till kompensation redan om passageraren inte erbjuds ombokning med en tidsspilla som understiger tre timmar.
- 23 När dessa villkor är uppfyllda saknar det i princip betydelse huruvida passageraren faktiskt påbörjar den planerade resan eller när han eller hon ankommer till den slutliga bestämmelseorten. I ett sådant fall är passageraren inte heller skyldig att infinna sig för incheckning i tid. När det står fast att flygningen ställts in, skulle ett sådant krav under alla omständigheter vara meningslöst.
- 24 Såsom Bundesgerichtshof redan har förklarat i ett annat sammanhang (BGH, beslut av den 3 maj 2022, X ZR 122/21, punkt 16), kan en situation som är jämförbar med denna uppstå om det redan före den tidpunkt då passageraren senast måste infinna sig för incheckning med tillräcklig säkerhet stod klart att flygningen till den slutliga bestämmelseorten endast kan genomföras med en försening på tre timmar eller mer. I denna situation skulle kravet att ändå komma i tid för incheckning, precis som vid en inställd flygning, vara meningslöst.
- 25 Av detta skulle slutsatsen kunna dras att en rätt till kompensation i denna situation, precis som vid en inställd flygning, inte beror på om passageraren påbörjade den planerade resan eller när han eller hon ankom till den slutliga bestämmelseorten.
- 26 4. I förevarande fall skulle klagandens överklagande sakna grund, i den mån en rätt till kompensation generellt är utesluten när en passagerare ankommit till den slutliga bestämmelseorten med en försening på mindre än tre timmar.
- 27 5. Om en rätt till kompensation däremot skulle kunna komma i fråga, om det redan före den tidpunkt då passageraren senast måste infinna sig för incheckning med tillräcklig säkerhet stod klart att flygningen kommer att bli kraftigt försenad, uppkommer vidare frågan huruvida rätten till kompensation i ett sådant fall förutsätter att passageraren ändå infinner sig för incheckning i tid för att ge lufttrafikföretaget möjlighet till ombokning.
- 28 Bundesgerichtshof har redan hänskjutit denna fråga till EU-domstolen i ett annat mål. Under ovannämnda förutsättningar är även den avgörande för utgången i förevarande mål.
- 29 De lägre instanserna har hittills inte tagit ställning till huruvida klaganden, i likhet med vad som har påståtts, infann sig i tid till incheckningen. Om detta inte är nödvändigt för att en rätt till kompensation ska föreligga, kan Bundesgerichtshof slutligt avgöra målet i sak. Om så inte är fallet ska målet återförvisas till appellationsdomstolen för att denna ska klargöra de faktiska omständigheterna ytterligare.

[utlämnas]

ARBETS
DOKUMENT